

**Tasviriy san'at mashg'ulotlarida ijodiy fikrlash va chizmachilik
ko'nikmalarini rivojlantirish usullari**

Rustamov Axtam Muxtorovich

Navoiy davlat universiteti

“Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi” kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada tasviriy san'at mashg'ulotlarida ijodiy fikrlashni rivojlantirish va chizmachilik ko'nikmalarini shakllantirish masalalari tahlil qilinadi. Maqolada chizmachilik mashqlari orqali o'quvchilarda vizual tafakkur, kompozitsion qobiliyat va ijodiy qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantirish usullari ko'rib chiqiladi. Shu bilan birga, o'quvchilarda estetik did va madaniy qadriyatlarni ifodalashning pedagogik ahamiyati ham ta'kidlanadi.

Kalit so'zlar: Tasviriy san'at, Chizmachilik, Ijodiy fikrlash, Vizual tafakkur, Kompozitsiya, Madaniy qadriyatlar

Tasviriy san'at mashg'ulotlari o'quvchilarda ijodiy tafakkur va estetik didni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Chizmachilik san'atkor va o'quvchilar uchun asosiy vosita sifatida xizmat qiladi. Mashg'ulotlarda chizmachilik texnikasi orqali o'quvchilar shakl, chiziq, kompozitsiya, rang va perspektivani to'g'ri tushunish va ifodalashni o'rganadi. Shu bilan birga, chizmachilik mashqlari o'quvchilarda mustaqil tafakkur va ijodiy yondashuvni shakllantiradi.

Tasviriy san'at darslarida chizmachilik va ijodiy mashqlar yordamida talabalar turli g'oya va motivlarni vizual tarzda ifodalaydi. Bu jarayon nafaqat texnik ko'nikmalarni rivojlantiradi, balki o'quvchilarda madaniy ong va estetik didni oshiradi. Shu sababli, chizmachilik orqali ijodiy fikrlashni rivojlantirish pedagogik jarayonda markaziy ahamiyatga ega.

Tasviriy san'at mashg'ulotlarida ijodiy fikrlashni rivojlantirish va chizmachilik ko'nikmalarini shakllantirish o'quvchilarning estetik didi, vizual tafakkuri va ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Chizmachilik nafaqat predmet va shakllarni aniqlik bilan aks ettirishga yordam beradi, balki rang, shakl, chiziq, kompozitsiya va perspektiva tushunchalarini to'g'ri qo'llash imkonini yaratadi. Mashg'ulotlarda chizmachilik orqali o'quvchilar o'z g'oyalarini vizual tarzda ifodalash, hissiyot va estetik qadriyatlarni yetkazish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Chizmachilik mashqlari ijodiy fikrlashni rivojlantirishda asosiy vosita hisoblanadi. Talabalar turli shakl va motivlarni chizish orqali mustaqil qarorlar qabul qilishni, turli kompozitsion yechimlar ishlab chiqishni o'rganadi. Shu bilan birga,

mashqlar o'quvchilarga material va texnika tanlash erkinligini beradi, bu esa ijodiy eksperimentlar va vizual innovatsiyalarni amalga oshirish imkonini yaratadi.

Amaliy mashg'ulotlarda chizmachilik ko'nikmalarini shakllantirish turli texnika va materiallardan foydalanishni talab qiladi. Talabalar qalam, rangli qalam, akvarel va boshqa vositalar yordamida mashqlar bajaradilar. Bu mashqlar ularning qo'l koordinatsiyasini, vizual tafakkurini va estetik didini rivojlantiradi. Shu bilan birga, turli topshiriqlar orqali talabalar o'z ijodiy yondashuvini shakllantiradi va yangi g'oyalarni amalda sinab ko'radi.

Chizmachilik mashqlari kompozitsion yechimlarni ishlab chiqish va predmetlarning joylashuvini uyg'unlashtirishga yordam beradi. Talabalar har bir elementning proporsiyalarini, nisbatini va shaklini aniqlashni o'rganadi, bu esa ularning vizual tafakkurini kengaytiradi. Shu bilan birga, mashqlar o'quvchilarda estetik qarorlar qabul qilish va ijodiy yechimlar ishlab chiqish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Ijodiy mashqlar va chizmachilik orqali talabalar milliy motivlar, folkloriy naqshlar va tarixiy predmetlarni san'at asarlarida aks ettirishni o'rganadi. Bu jarayon o'quvchilarda milliy va madaniy qadriyatlarni anglashni oshiradi, estetik didni rivojlantiradi va ijodiy tafakkurini kuchaytiradi. Shu tariqa, chizmachilik mashqlari tasviriy san'at darslarida ijodiy fikrlashni shakllantirishning samarali vositasi hisoblanadi.

Mashqlar davomida talabalar turli ranglar, shakl va teksturalarni sinab ko'radi, bu esa ularning ijodiy va vizual kompetensiyalarini yanada rivojlantiradi. Talabalar chizmachilik mashqlari orqali turli uslub va texnikalarni sinab ko'rib, o'z asarlarini noyob va estetik jihatdan boy qiladi. Shu bilan birga, mashqlar o'quvchilarda mustaqil tafakkur va ijodiy qarorlar qabul qilishni rag'batlantiradi.

Chizmachilik mashqlari yordamida o'quvchilar turli vizual muammolarni hal qilishni o'rganadi, bu esa ularning ijodiy tafakkurini kengaytiradi. Talabalar mashqlar davomida turli g'oya va motivlarni vizual tarzda ifodalaydi, kompozitsion yechimlar ishlab chiqadi va ijodiy qarorlar qabul qiladi. Shu tariqa, chizmachilik san'atkorning texnik va vizual ko'nikmalarini rivojlantirish bilan birga, uning ijodiy va madaniy rivojlanishiga ham xizmat qiladi.

Natijada, tasviriy san'at mashg'ulotlarida chizmachilik ko'nikmalarini rivojlantirish va ijodiy fikrlashni shakllantirish o'quvchilarning texnik, vizual va estetik kompetensiyalarini oshiradi. Chizmachilik mashqlari o'quvchilarga o'z g'oyalarni vizual tarzda ifodalash, milliy va madaniy qadriyatlarni aks ettirish hamda ijodiy qarorlar qabul qilish imkonini beradi. Shu sababli, chizmachilik mashqlarini pedagogik

jarayonda qo'llash har bir tasviriy san'at o'quvchisi va ijodkori uchun zarur hisoblanadi.

Tasviriy san'at mashg'ulotlarida chizmachilik ko'nikmalarini rivojlantirish va ijodiy fikrlashni shakllantirish o'quvchilarning estetik didi, vizual tafakkuri va ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Chizmachilik mashqlari va amaliy ishlari yordamida talabalar shakl, chiziq, kompozitsiya, rang va perspektivani to'g'ri aks ettirishni o'rganadi. Shu bilan birga, mashqlar o'quvchilarda ijodiy fikrlashni rag'batlantiradi, mustaqil qarorlar qabul qilish va yangi g'oyalarni amalda qo'llash imkonini yaratadi.

Ijodiy mashqlar va chizmachilik orqali talabalar milliy motivlar, folkloriy naqshlar va tarixiy predmetlarni san'at asarlarida aks ettirishni o'rganadi. Bu jarayon o'quvchilarda madaniy va milliy qadriyatlarni anglashni oshiradi, estetik didni rivojlantiradi va ijodiy tafakkurini kuchaytiradi. Shu sababli, chizmachilik mashqlarini pedagogik jarayonda qo'llash har bir tasviriy san'at o'quvchisi va ijodkori uchun zarur hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Shavdirov S. A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons // Eastern European Scientific Journal. – 2017. – №. 1. – P. 131-134.
2. Shovdirov S. A. Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari // Inter Education & Global Study. – 2024. – №. 1. – P. 8-14.
3. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts // International Journal on Integrated Education. – 2023. – Vol. 4. – №. 3. – P. 60-66.
4. Shavdirov S. A. Preparing Future Teachers for Research Activities // Pedagogical Education and Science. – 2017. – №. 2. – P. 109-110.
5. Ibraimov X., Shovdirov S. Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students // Science and Innovation. – 2023. – Vol. 2. – №. B10. – P. 192-198.